

Liečba bolestivých syndrémov u detí akupunktúrou

MUDr. Adriana Kollerová

Algeziologická ambulancia Bol-Ex, s. r. o., Bratislava

Deti trpia všetkými formami bolesti, od akútnej až po chronickú. Je na nás ako sa k otázke liečby bolesti postavíme. Kým analgetiká neriešia príčinu, ale iba zastierajú pocit bolesti, akupunktúra je zložitý systém vzťahov, ktorý umožňuje hodnotiť chorobu z hľadiska jej vývoja. Pretože ako nástroj ovplyvnenia energetických bodov sa používa ihla, použitie tejto liečebnej metódy u detí sa môže zdať problematické. Práve pre deti je vhodné použiť neinvazívne techniky na stimuláciu energetických dráh ako laser, magnety, mikroihly a masážne techniky tzv. Shoni-Shin. Špecifické indikácie u detí vyplývajú z ochorení typických pre detský vek.

Kľúčové slová: deti, akupunktúra, bolesť, ihla, neinvazívne techniky

Acupuncture treatment of painful syndromes in children

Children suffer all kinds of pain from acute to chronic pain. It is our choice how children pain is managed. As analgetics do not eliminate the cause of the pain but minimise painful sensation, acupuncture is complex system of relations allowing disease evaluation and management from its development point of view. As the needles are the tools influencing energetic points, utilisation of acupuncture in children is often inconceivable. That is why noninvasive techniques as laser stimulation or massage of energetic paths, e.g. Shoni-Shin are more suitable. Specific indications in children emerge from illnesses that are typical for that age.

Key words: children, acupuncture, pain, needle, non-invasive techniques.

Pediatr. prax, 2012, 13(6): 258–259

Bolesť u detí vôbec nie je zriedkavý fenomén. Je na nás ako sa k otázke liečby bolesti postavíme. Najdostupnejším a najjednoduchším spôsobom je bolesť potlačiť analgetikami, ktorých je dnes na trhu viac než dosť vo všetkých liekových formách, farbách a príchutiach... Najväčším problémom ostáva fakt, že ak nie sú správne indikované, bolesť neliečia, ale iba zastierajú pocit bolesti. V prípadoch akútnej bolesti – zlomeniny, náhle brušné príhody – ak je potrebné bolesť tlmiť dočasne napr. pred operáciou, alebo po operácii, sú analgetiká dôležitou súčasťou liečby, lebo príčina bolesti bola odstránená.

Napriek tomu je dnes prístupných už viacero štúdií aj o tlení akútnej pooperačnej bolesti alebo tlení bolesti zubov pred extrakciou pomocou akupunktúry. Pri chronickej bolesti však dlhodobá liečba bez ovplyvnenia príčiny bolesti nemá zmysel, pričom naopak, analgetiká pri dlhodobom užívaní majú množstvo nežiaducich účinkov (2). Detský organizmus je na bolesť veľmi citlivý. Deti trpia všetkými formami chronickej bolesti. Ich príčinou môžu byť napr. vrodené vývojové chyby, neurologické ochorenia, chronické interné ochorenia a psychické poruchy, takzvané psychosomatické ochorenia. Tie im spôsobujú funkčné poruchy, ktoré sa prejavujú napr. poruchou trávenia, oslabením imunity, poruchou pohybového aparátu atď. Tieto deti trpia opakovanými infekciami dýchacích ciest s bolesťami hlavy, uší, chrbta, brucha a pod. Len keď sa dokážeme na pacienta pozerať ako na celok a neliečiť symptomaticky,

Obrázok 1. Ovplyvnenie bolesti zápästia akupunktúrou u sedemročného dievčatka

hlavne pri chronických ochoreniach, môžeme prepojením všetkých funkcií, odstrániť nielen bolesť, ale dokonca odstrániť viacero ťažkostí naraz (8). Základom všetkého je čchi, ktorá je tvorená jinom a jangom. Dnes už vieme, že čchi je vitálna sila a nie žiadna tajomná energia. Takéto nedokonalé vysvetlenia boli spôsobené hlavne nesprávnou interpretáciou a nesprávnym prekladom. Pod koncept čchi patria všetky regulačné mechanizmy v organizme. Napr. imunitný, nervový a endokrinný systém sú tiež v preklade súčasťou čchi konceptu. Jednotlivé akupunktúrne dráhy prechádzajú všetkými orgánmi, svalstvom, medzibunkovými priestormi, obsahujú aktívne akupunktúrne body, ktoré sa nachádzajú v blízkosti ciev, nervov a tukových buniek, čím vytvárajú určitý koncept na seba nadväzujúcich

fyziológických vzťahov v organizme. Cieľom liečby je harmonizácia toku energie v akupunktúrnych dráhach, navodiť v organizme stratenú energetickú autoreguláciu a využiť jeho vlastný energetický potenciál na vyliečenie. Pretože akupunktúra nie je zameraná na symptóm, ale na energiu dráh, ku ktorým prislúchajú rôzne orgány, tkanivá, zmysly, emócie atď., je možné dávať do súvislosti poruchy, ktoré nedáva do súvislosti západná medicína. Akupunktúra je zložitý systém vzťahov, ktorý umožňuje hodnotiť chorobu z hľadiska jej vývoja. Zjednodušene, porucha začína na energetickej úrovni, pri prehľbení prechádza na funkčnú úroveň a pri ďalšej progresii na úroveň patologicko-anatomickú. Doménou akupunktúry sú poruchy na úrovni funkčnej či bioenergetickej, to je oblasť ktorú

klasická medicína lieči len s ťažkosťami. Ak sa porucha ďalej prehľbuje a dosiahne úroveň patologickeo-anatomickej poruchy, tu si už klasická medicína dokáže poradiť, či už diagnosticky, alebo terapeuticky.

Akupunktúra ako súčasť tradičnej čínskej medicíny je stará liečebná metóda, ktorá vznikla úplne izolovane od západnej medicíny, čím vznikol dokonale fungujúci, zložitý liečebný systém, úplne odlišný od dnešnej koncepcie liečenia chorôb. Pretože ako nástroj ovplyvnenia energetických bodov sa najčastejšie používa ihla, použitie tejto liečebnej metódy u malých detí je často problematické. Práve pre tieto deti je vhodné použiť neinvazívne techniky ako laser, magnety, mikroihly alebo stimuláciu energetických dráh masážnymi technikami tzv. Shoni-Shin. Špecifické indikácie u detí vyplývajú z ochorení typických pre detský vek (9). Na liečbu akupunktúrou sú vhodné všetky vekové skupiny detí. Od lekára, ktorý lieči akupunktúrou, to vyžaduje dokonalé poznanie špecifik pre jednotlivé vekové skupiny, individuálny prístup, trpezlivosť a spoluprácu s rodičmi. Akupunktúru s použitím ihly najlepšie tolerujú deti do 1 roka, pretože nemajú veľa negatívnych skúseností s ihlou a s deťmi od 7 rokov sa už dá dohodnúť. Každé dieťa posudzujeme individuálne. Ak dieťa ihlu netoleruje, použijeme inú neinvazívnu techniku (3). Funkčné poruchy je možné okrem celotelovej akupunktúry ovplyvniť reflexne pomocou mikrosystémov (5). Najrozšírenejšou technikou je aurikuloterapia, ktorá využíva mikrosystém ušnice. Výhodou akupunktúry je, že je bezpečná, ekonomicky nenáročná, nepozná pojem predávkovanie, neexistujú tu nežiaduce účinky,

alergické a toxické reakcie, či poškodenie orgánov chronickým užívaním (1). Okrem bolestivých syndrómov, ktoré riešime v našej ambulancii, najčastejšie ochorenia pri ktorých používame akupunktúru sú neurologické ochorenia, migrény, poruchy menštruačného cyklu, poruchy imunity, poruchy správania, pomočovanie, sezónne alergické nádchy, gastrointestinálne ochorenia (6, 7). Indikácie sú široké.

Konkrétnym prípadom je ovplyvnenie neútlíchajúcich chronických bolestí na predkolení u 16-ročnej pacientky so základnou diagnózou fibromyalgia akupunktúrou. Po predchádzajúcej podrobnej laboratórnej a zobrazovacej diagnostike, ktorá je nevyhnutná na vylúčenie organickej príčiny bolesti, sme začali s akupunktúrou, pri ktorej sme použili jeden z mikrosystémov hlavy, a to hlavovú akupunktúru podľa Yamamoto. Pacientka zareagovala signifikantným ústupom bolestí už po prvom ošetrení a do mesiaca pokojové bolesti vymizli. Pacientka ostáva dlhodobo sledovaná v našej ambulancii.

Záver

Veľmi často sa diskutuje, či je liečba akupunktúrou kompatibilná s klasickou západnou medicínou. Niekedy dochádza k veľmi extrémnym argumentáciám. Ak však klasická a doplnková medicína dokážu vzájomne spolupracovať, pre pacienta to znamená rozšírenie terapeutického spektra. Na liečbu akupunktúrou sú vhodné všetky vekové skupiny detí už od novorodeneckého veku. Práve pre tie najmladšie vekové skupiny detí je vhodné použiť vyššie spomínané neinvazívne techniky. Špecifické indikácie u detí vyplývajú z ochorení typických pre detský vek.

Na základe posledných štúdií, najúčinnším spôsobom liečby bolesti je elektrická stimulácia akupunktúrnych bodov aspoň 20 minút.

Literatúra

1. Ernst E, White A. Life-threatening adverse reactions after acupuncture? *Pain* 1997; 71: 123–6.
2. Gold J, Nicolaou CD, Belmont KA, et al. Pediatric acupuncture: A review of clinical research. *Evid Based Complement Alternat Med* 2009; 6: 429–39.
3. Jindal V, Ge A, Mansky PJ. Safety and efficacy of acupuncture in children: A review of the evidence. *J Pediatr Hematol Oncol* 2008; 30: 431–42.
4. Kemper K, Sarah R, Silber-Higfield E, Xiarhos E, Barnes L, Berde C. On pins and needles? Pediatric pain patients experience with acupuncture. *Pediatrics* April 2000; 105(4): 941–947.
5. Lin Y, Bioteau AB, Lee AC. Acupuncture for the management of pediatric pain: A pilot study. *Acupunct Med* 2003; 14: 45–6.
6. Lin Y, Ly H, Bioteau AB. Acupuncture in the management of chronic fatigue syndrome in adolescents: A pilot study. *Acupunct Med* 2004; 16: 21–3.
7. Pintov S, Lahat E, Alstein M, et al. Acupuncture and the opioid system: Implications in management of migraine. *Pediatr Neurol* 1997; 17: 129–33.
8. Šmirala J. *Kompéndium akupunktúry 1*. Martin: Osveta 2005: 242–246.
9. Vondžich I. Akupunktúra v liečbe bolesti. In: Rokyta R, Kršák M, Kozák J. *Bolest – monografie algeziologie*. Praha: Tjgjs 2006: 652–660.
10. Zeltzer LK, Tsao JC, Stelling C, et al. A phase 1 study on the feasibility and acceptability of an acupuncture/hypnosis intervention for chronic pediatric pain. *J Pain Symptom Manage* 2002; 24: 437–46.

MUDr. Adriana Kollerová

Algeziologická ambulancia Bol-Ex, s. r. o.
Šustekova 2, Bratislava
ambulancia@bol-ex.sk

Slovenská lekárska spoločnosť, Slovenská neurologická spoločnosť, Neuropediatrická sekcia SNeS,

Klinika detskej neurológie LF UK, Detská fakultná nemocnica s poliklinikou a Lekárska fakulta UK, Združenie pre pomoc deťom s epilepsiou

Vás pozývajú na

XXIII. BRATISLAVSKÉ POSTGRADUÁLNE DNI DETSKEJ NEUROLÓGIE s medzinárodnou účasťou

22. – 23. marca 2013

DFNsP, Bratislava

Prihlášku na aktívnu účasť

s abstraktom prednášky prosíme poslať

do 15. januára 2013 na e-mail: sykorap@nextra.sk.

